

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Lagen om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna föreslås bli ändrad så att lagen inte uppställer begränsningar för vid vilka instanser eller i fråga om vilka mål och ärenden förfarandet kan utnyttjas. Dylika begränsningar i fråga om rättsinstanser eller mål är inte motiverade, eftersom de elektroniska telekommunikationsförbindelserna och datasystemen vid domstolarna och hos dem som sköter ärenden vid domstolar-

na har utökats och utvecklats. Behovet av att utnyttja elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling är detsamma i olika mål och ärenden och vid olika domstolar.

Behovet av ändring har särskilt yppats i samband med rättegångsförfarandet i brottmål och i samband med hovrättsreformen. Lagen avses träda i kraft samtidigt som hovrättsreformen.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Lagen om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna trädde i kraft samtidigt som reformen av rättegångsförfarandet i tvistemål i december 1993. Enligt lagen får parterna sända stämningsansökningar och andra handlingar till domstolen i form av elektroniska meddelanden, dvs. som telefax eller elektronisk post eller som direkt dataöverföring med hjälp av automatisk databehandling, om handlingarna enligt lag kunde sändas per post. I sådana summariska ärenden som avses i 5 kap. 3 § rättegångsbalken anlände år 1996 54 830 av totalt 141 470 stämningsansökningar via elektronisk post.

Tingsrätten kan enligt lagens 8 § i tvistemål delge parterna andra handlingar än stämningar också i form av elektroniska meddelanden. Stämningar och handlingar som sänds från domstolen i form av elektroniska meddelanden får också undertecknas maskinellt. Det är dock enligt bestämmelsen inte möjligt att utnyttja detta förfarande i brottmål eller vid andra domstolar än tingsrätter. Dessa begränsningar i fråga om mål och ärenden och domstolar är omotiverade och föreslås därför bli slopade. Då förslaget till revidering av rättegångsförfarandet i brottmål (RP 82/1995 rd) genomförs är det viktigt att det också i brottmål blir möjligt att utnyttja elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling under samma förutsättningar som i tvistemål. På motsvarande sätt är målet med förslaget till revidering av förfarandet vid hovrätterna (RP 33/1997 rd) att rättegången på samma sätt som i underrätterna skall ordnas centrerat och att det t.ex. skall vara möjligt att begära utsagor och sända kallelser till förberedelse eller huvudförhandling på samma sätt som i underrätterna.

I lagens 8 § begränsas delgivning i form av elektroniska meddelanden enbart till parterna. Detta är inte heller motiverat. Domstolen kallar själv vittnen, vilka alltså inte är parter. Lagen föreslås ändras så att begränsningen enligt vilken elektroniska meddelanden får användas endast i fråga om parter slopas, vilket innebär att det också blir möj-

ligt att kalla vittnen och sakkunniga med hjälp av elektroniska meddelanden.

Enligt 5 kap. 1 och 19 § i den föreslagna lagen om rättegången i brottmål kan domstolen förordna att åklagaren själv skall utfärda stämningar samt kalla parter och vittnen till domstolens sammanträde. För att också dessa kallelser som åklagaren sänder till parter och vittnen skall kunna sändas som elektroniska meddelanden, föreslås 8 § också ändras så att där inte nämns att kallelserna sänds av en domstol.

Enligt bestämmelsen i lagens 3 § 3 mom. skall svar som tingsrätten har begärt för behandlingen av ett mål eller ett ärende, skriftliga utsagor och andra handlingar anses ha inkommit inom utsatt tid, om de i form av elektroniska meddelanden har inkommit under den sista dagen av denna tid. Det föreligger inte heller här någon grund för att begränsa tillämpningen av bestämmelsen till tingsrätterna. Det finns också i lag angivna förfaranden där meddelanden som har karaktären av rättegångshandlingar och som behövs för att bevaka någon rättighet skall göras till en person som domstolen har förordnat att ta emot dem och inte till domstolen själv. Fordringar som skall bevakas i en konkurs kan enligt 19 § konkursstadgan (1027/1993) anmälas till boförvaltaren och vid företagssanering skall invändningar mot saneringsskulder enligt 74 § lagen om företagssanering (47/1993) meddelas utredaren. Det har förelegat ovisshet om när meddelanden av detta slag i form av

elektroniska meddelanden skall finnas tillgängliga hos mottagaren, som alltså inte är en domstol. Lagens 3 § föreslås genomgående ändras så att den skall gälla också dessa anmälningsförfaranden.

Då det enligt förslaget skall bli möjligt att utnyttja elektronisk telekommunikation också i sådana rättegångsärenden där meddelandet skall sändas till något annat ställe än domstolen, skall 1 § samt lagens rubrik preciseras och förenklas i enlighet med detta. Samtidigt blir det möjligt att utnyttja elektronisk telekommunikation också vid andra än allmänna domstolar i takt med att deras datasystem utvecklas.

2. Propositionens verkningar

Propositionen har inga ekonomiska eller organisatoriska verkningar.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjäns-
teuppdrag vid justitieministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som de lagförslag gällande ändringssökande till hovrätten och behandling av ärenden i hovrätten som ingår i regeringens proposition 33/1997 rd.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen förjande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juni 1993 om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna (594/1993) lagens rubrik, 1 § 1 mom. samt 3 och 8 § som följer:

Lag

om elektronisk telekommunikation i rättegångsärenden

1 §

Stämningsansökningar, svar och andra rättegångshandlingar får tillställas en domstol eller någon som av domstol förordnats att ta emot handlingar också som telefax eller elektronisk post eller med hjälp av automatisk databehandling till mottagarens datasystem (*elektroniskt meddelande*).

3 §

Ett elektroniskt meddelande anses ha inkommit när det finns tillgängligt för mottagaren i mottagarapparaten så att det kan skrivas ut eller då en handling som har sänts med hjälp av automatisk databehandling har inkommit till mottagarens datasystem.

Om det inte finns någon utredning om den tidpunkt som nämns i 1 mom., anses ett elektroniskt meddelande ha inkommit vid den tidpunkt då det har avsänts, om en tillförlitlig utredning om avsändningstidpunk-

ten företes.

Svar, skriftliga utsagor eller andra rättegångshandlingar som skall tillställas en domstol eller någon som domstolen förordnat, har inkommit inom utsatt tid, om den åtgärd som avses i 1 eller 2 mom. har vidtagits under den sista dagen av denna tid.

8 §

Vid en rättegång kan andra handlingar än stämningar delges i form av elektroniska meddelanden.

Stämningar och handlingar som skall sändas i form av elektroniska meddelanden kan undertecknas maskinellt.

Behandlingen av mål och ärenden vid en domstol eller en myndighet skall ordnas så att det efteråt kan konstateras vem som ansvarar för varje åtgärd i samband med handlingen.

Denna lag träder i kraft den 199 .

Nådendal den 19 juni 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Justitieminister Kari Häkämies

Lag

om ändring av lagen om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 juni 1993 om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna (594/1993) lagens rubrik samt 1 § 1 mom. samt 3 och 8 §, som följer:

Gällande lydelse

Lag

om utnyttjande av elektronisk telekommunikation och automatisk databehandling vid domstolarna

1 §

Stämningsansökningar, svar och andra handlingar som får tillställas allmän domstol per post, får sändas till domstolen också som telefax eller elektronisk post eller med hjälp av automatisk databehandling till tingsrättens datasystem (*elektroniskt meddelande*).

3 §

Ett elektroniskt meddelande anses ha inkommit till domstolen när det finns tillgängligt för *domstolen* i mottagarapparaten så att det kan skrivas ut eller då en ansökan som har gjorts med hjälp av automatisk databehandling har inkommit till domstolens datasystem.

Om det inte finns någon utredning om den tidpunkt som nämns i 1 mom., anses ett elektroniskt meddelande *till domstolen* ha inkommit vid den tidpunkt då det har avsänts, om en tillförlitlig utredning om avsändningstidpunkten företes.

Svar som tingsrätten har begärt för *behandling* av ett mål eller ett ärende, skriftliga utsagor och andra handlingar anses ha inkommit inom utsatt tid, om den åtgärd som avses i 1 eller 2 mom. har vidtagits under den sista dagen av denna tid.

Föreslagen lydelse

Lag

om elektronisk telekommunikation i rättegångsärenden

1 §

Stämningsansökningar, svar och andra *rättegångshandlingar* får tillställas *en* domstol eller någon som av domstol förordnats att ta emot handlingar också som telefax eller elektronisk post eller med hjälp av automatisk databehandling till *mottagarens* datasystem (*elektroniskt meddelande*).

3 §

Ett elektroniskt meddelande anses ha inkommit när det finns tillgängligt för *mottagaren* i mottagarapparaten så att det kan skrivas ut eller då en *handling som har tillsänts* med hjälp av automatisk databehandling har inkommit till *mottagarens* datasystem.

Om det inte finns någon utredning om den tidpunkt som nämns i 1 mom., anses ett elektroniskt meddelande ha inkommit vid den tidpunkt då det har avsänts, om en tillförlitlig utredning om avsändningstidpunkten företes.

Svar, skriftliga utsagor eller andra *rättegångshandlingar* som skall tillställas *en* domstol eller någon som domstolen förordnat, har inkommit inom utsatt tid, om den åtgärd som avses i 1 eller 2 mom. har vidtagits under den sista dagen av denna tid.

Gällande lydelse

8 §

Vid tvistemål kan tingsrätten delge andra handlingar än stämningar också genom att sända dem som elektroniska meddelanden till en part på det sätt som denne har meddelat.

I tvistemål kan tingsrätten också maskinellt underteckna stämningar och handlingar som skall sändas i form av elektroniska meddelanden.

Behandlingen av mål och ärenden vid tingsrätten skall ordnas så att det efteråt kan konstateras vem som *vid domstolen* ansvarar för varje åtgärd i samband med behandlingen.

Föreslagen lydelse

8 §

Vid en rättegång kan andra handlingar än stämningar delges i form av elektroniska meddelanden.

Stämningar och handlingar som skall sändas i form av elektroniska meddelanden kan undertecknas maskinellt.

Behandlingen av mål och ärenden vid *en domstol eller en myndighet* skall ordnas så att det efteråt kan konstateras vem som ansvarar för varje åtgärd i samband med behandlingen.

Denna lag träder i kraft den *199 .*

